

Mi az a mediáció?

- A mediáció (közvetítés) egy olyan módszer, melynek során két fél között közvetítenek valamilyen konfliktus békés és mindkét fél számára egyformán hasznot hozó rendezése érdekében.
- Családon belüli erőszak esetén a válóperes bíróságok és a szociális szolgáltató intézmények gyakran ajánlanak vagy írnak elő mediációt. Ez a gyakorlat azonban veszélyes, mivel nem állnak fenn a mediáció szükséges feltételei.

A mediáció feltételei

- A mediáció előfeltétele, hogy a felek önként vegyenek részt benne, hisz annak folyamán olyan megoldásra próbálnak jutni, amelyet mindkét fél egyenlőképpen magáénak érez.
- Önkéntes a mediáció abban az értelemben is, hogy Ön bármikor úgy dönthet, hogy abbahagyhatja.
- Azt is jelenti az önkéntesség, hogy egyedül Ön dönthet afelől, hogy milyen kérdésekben milyen megoldásokat tart elfogadhatónak, vagy milyen engedményeket hajlandó tenni. A közvetítőnek a felek közti párbeszéd segítése a feladata, így ellentétes a mediáció céljával, ha valamilyen döntés vagy kompromisszum érdekében nyomást gyakorol valamelyik félre.
- Az őszinte beszélgetésnek az is feltétele, hogy a felek egyenlő mértékben tudják érdekeiket kifejezni, egyenrangúak legyenek. Például egyiküknek se kelljen a másiktól félnie, vagy ne függjön anyagilag vagy érzelmileg a másiktól. Az is gátja lehet a felek egyenrangúságának, ha az egyik fél jócskán több külső támogatást kap álláspontja kialakításához, pl. befolyásos ügyvédek látják el tanácsokkal.
- Semlegesnek kell lennie a mediációt végző közvetítőnek: ha az egyik fél oldalára állna, nem tudná támogatni a másik fél önérvényesítését is.

Miért nem teljesülnek a mediáció feltételei?

Önkéntesség:

- Gyakran sérül a mediáció önkéntessége, mivel a különböző intézmények sokszor nem választási lehetőségként, hanem kötelezettségként írják elő a mediációt. Ha Ön azért vesz részt a közvetítésben, mert kötelezték erre, okkal kiszolgáltatottnak érezheti magát, ami hátráltathatja abban, hogy érdekeit határozottan képviselje.

Egyenrangúság:

- Nem teljesül a mediációs módszernek az a feltételezése, hogy a felek egyenrangúak. A férfiaknak sokkal több hatalma van, mint a nőknek: ugyanannyi munkáért többet keresnek, gyakrabban örökölnek, jobb karrierlehetőségeik vannak, gyakrabban választják őket közhivatalba, sike-reiket nekik és nem a körülményeknek tudják be. A mediációs beszélgetések során is könnyebben hisznek nekik, és a nőknél gyakrabban határozzák meg ők a beszélgetés témáját, vagy hogy ki szólalhat meg.
- A bántalmazó férfiak ráadásul még meg is félemlítik a partnerüket (akár a kapcsolat felbomlása után is még hosszú ideig), így a nő még nehezebben tudja képviselni az érdekeit.

Semlegesség:

- Ügyfeleink tapasztalata szerint a magyarországi mediátorok gyakran nem semlegesek. Sok mediátor véli úgy, hogy mindkét fél köteles engedményt tenni, például sok esetben a közös gyermekelhelyezést tartják ideális megoldásnak. A nem semleges mediátor nyomást fejthet ki Önre valamilyen kompromisszum érdekében, és ha Ön nem akar engedni, álláspontját egyszerűen kell megvédenie a mediátor és a partnere vagy volt partnere ellenében is.
- Sok – főleg családterápiás végzettségű – mediációs szakembernek az a nyílt nézete a családon belüli erőszakról, hogy a nő ugyanannyira felelős a bántalmazásért, mint a férfi, mert titkon provokálja a férfit. Konfliktusrendezés címén a bántalmazott nő „rejtett érdekeit” vagy „kommunikációs problémáit” kutathatják. Az *áldozathibáztatás* nem fér össze a semlegességgel követelményével.
- A Habeas Corpus Munkacsoport szerint a bűncselekményekért és a bántalmazásokért egyedül azok elkövetőit terhelő a felelősség, egyszerűen azért, mert ők követték el a bántalmazást, nem pedig az áldozat. Az áldozatok hibáztatása ahhoz hasonló, mintha egy bankrablás nyomozása során a rendőrség a tettesek felkutatása helyett a bank „rejtett indítékait”, „kommunikációs hibáit”, „provokációját” kezdené kutatni. Az ilyen érvek cinikusak, illetve hozzá nem értésről tanúskodnak.

Mik a mediáció következményei?

- A mediáció könnyen megerősítheti a bántalmazott kiszolgáltatott helyzetét. A mediációs helyzetben, amikor a férfi is jelen van, sok bántalmazott nő nem mer beszámolni az őt ért erőszakról, mert joggal fél további erőszaktól. Így a családon belüli erőszak területén nem kellően képzett

szakemberek azt hihetik, hogy a bántalmazásnak vége, vagy az meg sem történt.

- Ha a bántalmazott fél korábban beszámolt a mediátor-nak az erőszakról, és ezt a partnerrel együtt megvitatják, a megtorlástól félve sok bántalmazott nő visszakozik. Ez pedig a nő helyzetét nem értő, nem kellően felkészült szakemberek szemében alááshatja a nő szavahihetőségét.
- A mediáció tovább erősítheti a férfi hatalmi helyzetét. Számos bántalmazó Dr. Jekyll – Mr. Hyde-ot játszik: otthon bántalmazza a partnerüket, míg nyilvános helyen – például a mediáció során – megnyerő, kedves, kompromisszumkész arcukat mutatják. Így el tudják hitetni a szakemberekkel, hogy a bántalmazás abbamaradt vagy meg sem történt.

Ha mégis vállalkozik a mediációra

- Ha Ön mégis vállalkozik a mediációra, érdemes felkészülnie arra, hogy a bántalmazó jelenlétében is képes legyen elmondani, mit követett el Ön ellen, és hogyan szeretne élni a jövőben. Még ha nem is él együtt a bántalmazóval, vagy más módon sem függ tőle, a szembesítés kiválthatja a férfi haragját, és valamilyen megtorlási kísérlethez vezethet. Érdemes előre elgondolkoznia azon, hogyan tudná biztosítani saját, illetve szerettei biztonságát.
- Ha mégis a mediáció mellett dönt, a partnerével, volt partnerével csak közös életüknek azokat a területeit érdemes megvitatni, amelyek nem a bántalmazás következtében váltak problémává, hanem például a különköltözés miatt szeretné azokat megbeszélni. Például ilyen terület lehet a közös vagyon megosztása, ha Ön nem függ anyagilag a partnerétől, és ha a partnere elismeri, hogy az Ön házimunkája, a gyerekek nevelése, az elismervény nélkül adott pénz és más hasonlók is hozzájárultak a közös vagyon gyarapodásához.
- Nem érdemes olyan kérdésekben vitatkozni vagy engedményt tenni, amelyek a bántalmazás következtében váltak problémává. Például ha a gyerek is fél a bántalmazótól, az ő biztonságának szavatolása fontosabb, mint valamilyen középút megtalálása a láthatás ügyében. Arról sem érdemes vitatkozni, hogy megtörtént-e a bántalmazás – ezt sajnos a mediáció hatására sem szokták elismerni a bántalmazók, vagy csak a valóság töredékét vallják be, esetleg azt is eltorzítva.
- Gyakran próbálják vonzóvá tenni a mediációt azzal, hogy azt gyorsabbnak és (anyagilag és lelkileg) kevésbé megterhelőnek festik le, mint a pereskedést.

- Mielőtt azonban úgy dönt, hogy vállalkozik a mediációra, tájékozódjon a mediációt kínáló intézményektől független forrásból, hogy milyen más lehetőségei vannak a jogsérelm rendezésére. Csak ennek ismeretében tegyen esetleges kompromisszumokat a gyorsabb rendezés ügyében.
- Mielőtt vállalkozik a mediációra, a mediátoroktól független forrásból tájékozódjon a következőkről: Milyen eséllyel nyerne pert? Megegyezhetnek-e Önök peren kívül az ügyvédek keresztl? Melyik eljárás mennyi ideig tarthat? Mík a költségek, és ki fizet? Hogyan lehet közben szavatolni az Ön és szerettei biztonságát? Mi történik az egyes eljárások ideje alatt a lakáshasználati, gyerekelhelyezési és egyéb kérdéses jogokkal?

Mi a megfelelő eljárás?

- A nemzetközi szakirodalom alapján családon belüli erőszak esetén a Habeas Corpus Munkacsoport nem javasolja a mediációt vagy a párterápiát. A feleknek legjobb külön-külön segítséget nyújtani.
- A bántalmazók ritkán motiváltak arra, hogy tartósan megváltozzanak. Leggyakrabban azért vesznek részt terápiában vagy mediációban, hogy fenntartsák vagy visszaszerezzék a hatalmat partnerük és gyerekük felett, vagy elkerüljék a börtönbüntetést.
- A bántalmazottnak legelőször arra van szüksége, hogy biztonságban legyen: ne bántalmazzák. Minden további segítség (önbecsülésének és önálló képességének fejlesztése, elégtétel keresése, vagy hogy más nőekkel sorsközösségre találjon) csak akkor lehetséges, ha a biztonság előfeltételét sikerült megteremteni.
- Elmondhatja a mediátornak vagy családterapeutának, illetve a mediációt szorgalmazó bíráknak, hatósági tisztviselőknek, hogy miért tartja rossz ötletnek a mediációt, és megmutathatja nekik ezt a kiadványt.

Amennyiben a családon belüli erőszakkal kapcsolatban további információra, konzultációra van szüksége, hívhatja a NANE (Nők a Nőkért Együtt az Erőszak Ellen) Egyesület információs és segélyvonalát az ingyenes 06 80 505 101-es számon, szerda kivételével minden nap 18–22 óra között. Bonyolultabb jogi kérdéseivel a Habeas Corpus Munkacsoport jogsegélyszolgálatához fordulhat szerdánként 16–18 óra között a 06 30 99 65 666-os vagy a 06 1 321 5028-as számon. Jogai védelméhez ingyenesen információkat biztosítunk Önnek, továbbá segítünk kiválasztani a hatékony jogorvoslati utat. Bizonyos súlyos vagy jogilag sajtatos, nehéz esetekben ügyfeleink képviselőjét is ellátjuk.

Az emberi jogokra, a nők és a szexuális kisebbségek helyzetére, a testtel való önrendelkezésre vonatkozó számos további ismeretet találhat honlapunkon: habeascorpus.hu

Egyenjogúság • jogsegély • önrendelkezés

Habeas Corpus Munkacsoport

Elsősorban a nők és a szexuális kisebbségek egyenjogúságának előmozdításával, a szexualitással kapcsolatos önrendelkezési jogok érvényesítésével, a nők és gyerekek elleni erőszak visszaszorításával foglalkozunk. Bíráljuk a jogi eljárások keretein belül megvalósuló jogsértéseket is, amelyek tovább csökkentik a nők, gyermekek és szexuális kisebbségi személyek eleve gyenge védelmét emberi jogaik megsértésével szemben. Ha tevékenységünket támogatni kívánja, egyebek közt átutalhatja személyi jövedelemadója 1%-át.

Tudja-e Ön...? ismeretterjesztő sorozatunk a testtel, a szexualitással kapcsolatos önrendelkezési jogokról, a nők, a bántalmazott gyerekek, a szexuális kisebbségek jogairól és azok érvényesítéséről szól. További példányokat kérhet munkatársainktól, vagy alábbi levélcímünkön rendelheti meg. Kiadványaink aktuális listáját és szövegüket megismerheti honlapunkon: habeascorpus.hu/tudja-e

Fő támogatóink voltak az utóbbi három évben: a Nyílt Társadalom Intézet, a Ford Alapítvány és az adójuk 1%-át följánló polgárok.

habeascorpus.hu
 Habeas Corpus Munkacsoport
 közhasznú jogvédő szervezet
 1364 Budapest Pf. 31.
 adószám: 18082401-1-41
 06 30 9965666, 06 1 3215028
 a jogsegély hívható: kedden 17–19 óráig
jogsegely@habeascorpus.hu
 második kiadás, 2005
 © minden jog fenntartva

Tudja-e Ön...?

Miért veszélyes a mediáció
 a családon belüli erőszak kezelésében?

bántalmazás mediáció

Tudja-e Ön...?

A HABEAS CORPUS MUNKACSOPORT ISMERETTERJESZTŐ KIADVÁNYA